

Odjek svjedoka i svjedočenja

Pilot studija o dugoročnom uticaju
svjedočenja na svjedoke koji su bili pozvani
da svjedoče pred Tribunalom

Uvod

Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (Tribunal) je osnovan 1993. godine u Hagu, Nizozemska. Mandat Tribunala je da privede pred lice pravde osobe odgovorne za ozbiljne povrede međunarodnog humanitarnog prava počinjene u bivšoj Jugoslaviji od 1991. godine, te tako doprinese uspostavljanju i održanju mira u regiji. Kako se trenutno pred Tribunalom sprovode završna suđenja, njegov mandat će se uskoro privesti kraju. U julu 2013. godine, njegov ogranak u Hagu “MMKS”¹ će nastaviti rad baveći se svim preostalim pitanjima mandata Tribunala.

Suočavajući se sa zatvaranjem Tribunala, **Služba za žrtve i svjedoke (SŽS)**, u saradnji sa **Univerzitetom North Texas (UNT)**, je pokrenula inicijativu za sprovođenje istraživanja o dugoročnom uticaju koje svjedočenje može da ima na svjedoke koji su bili pozvani da svjedoče o zločinima počinjenim u bivšoj Jugoslaviji.

Služba za žrtve i svjedoke

Kao sastavni dio Sekretarijata Tribunala, SŽS ima ulogu da omogući pojavljivanje svih svjedoka pred Tribunalom, bilo da su pozvani od strane Vijeća, Tužilaštva ili Odbrane. SŽS je osnovana 1994. godine u skladu sa pravilom 34 Pravilnika o postupcima i dokazima Tribunala koje je utvrdilo da “*savjetovanje i podrška*” trebaju biti pruženi svim žrtvama i svjedocima. Stoga SŽS nastoji osigurati da svjedoci mogu svjedočiti bezbjedno i da iskustvo svjedočenja ne naudi dodatno svjedoku.

SŽS je prva služba ove vrste u domenu međunarodnog sudstva, i stoga je pionir u interpretiranju “*savjetovanje i podrška*” u kontekstu usluga pruženih žrtvama i svjedocima koji svjedoče pred međunarodnim krivičnim sudovima. U svome radu SŽS je uspostavila opsežan program za praktičnu i psiho-socijalnu podršku, uključujući elemente zaštite, skrojene prema individualnim potrebama svjedoka prije, tokom i nakon njihovog svjedočenja.

¹ Mehanizam za međunarodne krivične sudove (MMKS) je uspostavljen od strane Vijeća bezbjednosti Ujedinjenih Nacija 22. decembra 2010. godine da preuzme jedan broj značajnih funkcija Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon završetka mandata svakog od njih.

Projekt naknadnog kontaktiranja svjedoka: Pilot Studija

Znanstvenici imaju različite poglede na učinke svjedočenja, u rasponu od efekta katarktičkih pročišćenja do potencijalno retraumatizirajućih posljedica, ali sproveden je ograničen broj istraživanja.

S ovim na umu, SŽS vjeruje da je potrebno jedno empirijsko istraživanje kako bi se shvatio dugoročni uticaj koji iznošenje svjedočenja pred Tribunalom ima na sve svjedoke koji su svjedočili pred Tribunalom. Kroz svoj Projekt naknadnog kontaktiranja svjedoka, SŽS ima za cilj da:

- a) pruži opsežnu analizu učinaka sudjelovanja u krivičnim postupcima pred Tribunalom;
- b) procjeni potrebe svjedoka po završetku svjedočenja i po mogućnosti pruži priliku za emocionalni doživljaj zaključenja “svjedočenja” kao važnog događaja u životu;
- c) pridonese nasljeđu Tribunala dajući svoj doprinos za buduće strukture za podršku svjedocima.

Kao prvi korak Projekta naknadnog kontaktiranja svjedoka, SŽS i UNT će sprovediti pilot studiju.

U periodu od 2013.-2014. godine, SŽS namjerava obaviti osobne razgovore sa oko 300 svjedoka koji prebivaju u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Srbiji i Kosovu.

Da bi što bolje procijenili cjelokupan uticaj svjedočenja, SŽS i UNT su kreirali upitnik koji pokriva širok spektar pokazatelja osobnog “blagostanja” uključujući osjećaj lične bezbjednosti, socijalno ekonomski status, fizičko zdravlje i psihičko zadovoljstvo.

Potreba očuvanja tajnosti nalaže da samo osoblje SŽS-a bude uključeno u početno prikupljanje podataka. Svi osobni detalji koji se odnose na ispitanike će biti uklonjeni iz podataka tokom faze analize, koju će obaviti UNT. SŽS i UNT će zajedno objaviti rezultate istraživanja za javnu upotrebu.

Uzimajući u obzir strategiju završetka rada Tribunala, pilot studija je planirana da se sprovede tokom perioda od tri godine, od 2013.-2015.

Partner u istraživanju

Kako bi se osigurala pouzdanost i punovažnost procesa istraživanja, SŽS je sklopila saradnju sa akademskim osobljem sa Fakulteta političkih nauka i psihologije Univerziteta North Texas (UNT). Pri Fakultetu političkih nauka su smješteni Castleberry mirovni institut i program za mirovne studije, i oba sprovode najnovija naučna istraživanja kako bi unaprijedili naše razumijevanje zašto nastaju sukobi, kako učiniti sukobe manje destruktivnim, te kako izgraditi dugotrajniji mir nakon oružanog sukoba. Fakultet psihologije je jedan od rijetkih fakulteta u Sjedinjenim Državama sa tri programa akreditovana od strane Američkog udruženja psihologa uključujući kliničku psihologiju, savjetodavnu psihologiju i kliničku zdravstvenu psihologiju. Njegov program je fokusiran na obuku univerzitetskog istraživačkog osoblja i naučnika-praktičara.

SŽS zajedno sa UNT vjeruje da će realizacija ovog projekta biti nadogradnja pionirskom radu iz oblasti podrške svjedocima, te da će doprinijeti priznanju značaja koji podrška žrtvama i svjedocima ima u sudskom okruženju.

Finansiranje

Kako SŽS i UNT nisu u mogućnosti da potpuno finansiraju studiju već samo mogu angažovati vlastiti kadar, implementacija ove pilot studije uglavnom ovisi o izvanjskom finansiranju. Dobrovoljni prilozi mogu biti prihvaćeni samo od onih pojedinaca, zemalja i organa koji su u skladu sa načelom Ujedinjenih Nacija o donacijama.

Ako trebate dodatne informacije o ovoj istraživačkoj studiji, molimo Vas da kontaktirate Službu za žrtve i svjedoke na sljedeće brojeve telefona:

Ured u Hagu +31 70 512 88 77
Ured u Sarajevu +387 33 568 560; +387 33 568 562 or
Email adresu vwspilotstudy@un.org
Takoder možete posjetiti web stranicu www.icty.org

Mnogo Vam hvala što ste odvojili vrijeme da pročitate ovu brošuru!

International Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Međunarodni krivični sud
za bivšu Jugoslaviju